

2025

5th Semester Examination (CCFUP : NEP)

SANSKRIT

Paper : MJ A6-T (Multidisciplinary Studies Major)

[Sanskrit Drama]

Full Marks : 60

Time : Three Hours

The figures in the margin indicate full marks.

*Candidates are required to give their answers
in their own words as far as practicable.*

1. एतेषु पञ्चप्रश्नाः समाधेयाः। 2×5=10

ये-कोनो पाँचटि प्रश्नेर उत्तर दाओ —

(क) पञ्चमं वेदः इति कस्य आख्यानमस्ति? कस्मिंश्च
ग्रन्थे इदमाख्यानमुपलभ्यते?

पञ्चम वेद—एटि कार आख्यान? कोन् ग्रन्थे एइ आख्यानटि
पाओया याय?

(ख) नाटके पाठ्यं, गीतिः, अभिनयः, रसाश्च केभ्यः
वेदेभ्यः आहताः?

नाटके कोन् कोन् वेद थेके पाठ्य, गान, अभिनय, ओ
रस आहत हयेछे?

P.T.O.

(2)

(ग) समरव्यसनी, वेदविदां ककुदः, परवारणबाहुयुद्धलुब्धः इत्यादीनि कस्य विशेषणानि? तेन रचितं प्रसिद्धं रूपकं किम्?

‘समरव्यसनी’, ‘वेदविदां ककुदः’, ‘परवारणबाहुयुद्धलुब्धः’ — एतेषु कानि विशेषणानि? तेषु रचितं प्रसिद्धं रूपकं किम्?

(घ) वेणीसंहारमिति नाटकं केन रचितम्? तस्मिंश्च नाटके कति अङ्काः सन्ति?

‘वेणीसंहार’ नाटकं केन रचितम्? तस्मिंश्च नाटके कति अङ्काः सन्ति?

(ङ) भवभूतेः रूपकत्रयं किम्? तेषु करुणरसाश्रितं नाटकं किम्?

भवभूतेः रूपकत्रयं किम्? तेषु करुणरसाश्रितं नाटकं किम्?

(च) स्वप्नवासवदत्तमिति नाटके वासवदत्तायाः पितुर्नाम किम्? स कस्य राज्यस्य राजासीत्?

‘स्वप्नवासवदत्तम्’ नाटके वासवदत्तायाः पितुर्नाम किम्? स कस्य राज्यस्य राजासीत्?

(छ) अभिज्ञानशकुन्तलमिति नाटके कीदृशी नान्दी अस्ति?

‘अभिज्ञानशकुन्तलम्’ नाटके कीदृशी नान्दी अस्ति?

(ज) अभिज्ञानशकुन्तलमिति नाटकं कस्मिन् ऋतौ अनुष्ठितमभवत्? तच्च कथं ज्ञायते?

(3)

‘अभिज्ञानशकुन्तलम्’ नाटकं कान् ऋतून् अनुष्ठितं ज्ञायते? कौ कवेः वा ता जानाति?

2. एतेषु चतुर्णां प्रश्नानामुत्तराणि लेख्यानि। 5×4=20

ये-कानो चारुणि प्रश्नेषु उत्तरं दातुं —

(क) विशाखदत्तमाश्रित्य टीका लेख्या।

टीका लेखी : विशाखदत्त

(ख) श्रीहर्षमाधारीकृत्य टीका लेख्या।

टीका लेखी : श्रीहर्ष

(ग) सुखमर्थो भवेद्गतं सुखं प्राणाः सुखं तपः।
सुखमन्यद् भवेत् सर्वं दुःखं न्यासस्य रक्षणम् ॥

— व्याख्या कार्या।

— व्याख्या करो।

(घ) गुणानां वा विशालानां सत्काराणां च नित्यशः।
कर्तारः सुलभा लोके विज्ञातारस्तु दुर्लभाः ॥

— व्याख्यायताम्।

— व्याख्या करो।

(ङ) आपरितोषाद्विदुषां न साधु मन्ये प्रयोगविज्ञानम्।
बलवदपि शिक्षितानामात्मन्यप्रत्ययं चेतः ॥

— व्याख्या कार्या।

— व्याख्या करो।

P.T.O.

(4)

(च) सरसिजमनुविद्धं शैबलेनापि रम्यं
मलिनमपि हिमांशोर्लक्ष्म लक्ष्मीं तनोति ।
इयमधिकमनोज्ञा वल्कलेनापि तन्वी
किमिव हि मधुराणां मण्डनं नाकृतीनाम् ॥

— व्याख्यायताम् ।

— व्याख्या करो ।

3. एतेषु त्रयाणां प्रश्नानामुत्तराणि लेख्यानि । 10×3=30

ये-कोनो त्रिनाटि प्रश्नेर उत्तर दाओ —

(क) संस्कृतसाहित्ये नाटकस्योत्पत्तिमाधारीकृत्य संक्षेपेण
आलोच्यताम् ।

संस्कृत साहित्ये नाटकेर उत्पत्ति विषयति संक्षेपे
आलोचना करो ।

(ख) स्वप्नवासवदत्तमिति नामकरणस्य किं सार्थक्यमिति
आलोच्यताम् ।

स्वप्नवासवदत्तम् — एहि नामकरणे सार्थकता आलोचना
करो ।

(ग) स्वप्नवासवदत्तमाश्रित्य राज्ञः उदयनस्य चरितं वर्णयतां
समालोचयताञ्च ।

'स्वप्नवासवदत्तम्' नाटके आश्रय करे राजा उदयनेर चरित्र
वर्णना ओ समालोचना करो ।

(5)

(घ) अभिज्ञानशाकुन्तलस्य प्रथमाङ्के हस्तिवृत्तान्तस्य
तात्पर्यमालोचयतु ।

'अभिज्ञानशाकुन्तलम्' नाटकेर प्रथमाङ्के हस्तिवृत्तान्त
तात्पर्य आलोचना करो ।

(ङ) शाकुन्तले चतुर्थाङ्कस्य तात्पर्यं किमस्तीति आलोच्यताम् ।

शाकुन्तले चतुर्थाङ्केर तात्पर्य आलोचना करो ।